

სწოლის ფურცელი

სურათებიანი დამატება 47

დამატების № 112.

ხუთშაბათი, 24 აპრილი 1903 წ.

გაზეთის № 2131.

ს ა ნ ა ო ზ ე ლ

(სურათი გლრის ცხოვრებიდან)

(დასასრული*)

— გამარჯობა, კი შენი, ჩემო გოჯასპირ! — მოესმა მოხუცს უკანდან და თავი მაღლა ასწია.

— იცოცხლე, ჩემო ხალაშპირი! — მიუბრუნა სალაში გოჯასპირმა და ფეხზედ წამოდგა.

ორივემ ყაბალაზემ იკრეს ხელი, მძიმედ და დაბლა დახარეს თავი და ერთმანეთს ხელი ჩამოართვეს. ხალაშპრე შუბანს მიტანებული ლამაზის შეხედულობის ფეკაცი იყო. ბეჭებში განიერს, წელში ვიწროს და მაღალ ტანს ამშვენებდა ოდნავ შეცვნილი შავი შალის ჩოხა, შავის თასმის სატყელით, ალაგ-ალაგ თითბრის დიდებით შემკული და ზედ ჩამოკიდულ რეგოლეგით. მრგვალი, ოდნავ შერუჯულ-შეოართლილი, მოყვითალო, ჭირით გადაკრული, სისხლით სავსე სახე, ნიკაპ-

რი, სწორე და განიერი, ზეით ოდნავ გამობურცული შუბლი, რომლის შემდეგ იწყებოდა პატარა მელოტი და დიდრთონი მიხაკის ფერი. სიამაყის გამომეტყველო, თვალები — იზიდავდა თქვენს ყურადღებას.

— ოზურგეთიდან თუ მოდი, გოჯასპირ? — დაიწყო ხალაშპირი, როცა ორივენი ნაპირზე გამოირეცულ და გამხმარ ხის ძირზე ჩამოსდნენ ნავის მოლოდინში.

— კი, ჩემო ხალაშპირი! — თავის ქნევით მიუგო გოჯასპირმა და თუთუნი გაბოლდა.

— მორჩი, თუ კიდევ გაქვს სულში საქმე? — ჰკითხა ხალაშპირი და თან შეუმჩნევლად გაიღიმა.

— მის დღეში რომ არა მოეწყო რა ჩემს საქმეს, ამისთანა გინახავს რამე, ხალაშპრე? ჩემი დღე გადავალე სულსა და მაგია! — მოჰყვა ჩვილს გოჯასპირი.

— მაინც რა ჰქენ, მოიგე, წააგე? — ეკითხებოდა ხალაშპირი და თან გუნებაში ჰფიქრობდა: აქვეყნად რომ სული არ ყოფილიყო, რაღა გაიცოცხლებდა, შეკლაოწნიო!

— წააგე, ხალაშპრე, წააგე, ნულარ მკითხამ! — ამოოხგარით წამოიძახა და თან მაყაოლა კისრის უკან გადავდებოთ

ვეგალებმა.

თავს ცოტად შეწვეტიანებული შემკული ჰქონდა პატარა შავი წვერით; სწორე, თითქო ყალიბში ჩამოსხმული, მოდილ-ცხვი-

და წარბების აწვეით: — მარა, მოაგეცეს სიცოცხლე, არც შედურად! სულ დეუბნეე თავი უფლ სულის. — გოჯასპირ ოდნავ შესდგა და განაგრძო: — წემიკითხე თუ არა განაენი,

*) იხილე დამატება № 110.

— მაგას რაგას ვეტყუოდი!—ნაწყენის კილოთი შეუბრუნა სიტყვა ხალაშპირს:— ეუთხარ: კი, ბატონო თქვა. მარა ვერ დაეჯერებ. შენ სთქვი ტეტია კამისა ქართლელი ტეტია ყოფილა, იცნობ ხომ?—ხალაშპირი სიტყვა „ტეტია“ ისე უგემურად წამოსთქვა, თან ცხვირი უსიამოვნოდ აიწია და თითები გაშლარა, თითქო უნდა ეთქო გოჯასპირისთვის: ღირს განა ლაშარკი ტეტიაზედა!

— რაა არ ვიცნობ, კარგათ ვიცნობ, ძალუნად ახლოთ, ასეთ რაიერს შენ!—თავმოწმონდ უპასუხა გოჯასპირმა და დასძინა:—მინც რაიო, ხალაშპირ, გეგაწილათუ?

— რაიო და თუ მოიყვენ მოწმებს, რომ გაიძეგნის ღროს დაესწარიო, კი მიგწერ ბოლოსო, თვარა და...

— კაი დაგეშარა თქვა!—სიამოვნების ღიმილით ჩაურთო გოჯასპირმა, წამოდგა ფეხზე და მოჰყვა ჩოხის კალთე მის გასულთვავებს.

— ახლა, გოჯასპირ, მიქენ ერთი სიკეთე, გამომეც მოწმამ, მეც კი ვაღვაზიდი, თუ ყაზახი ვარ!

— კი, მარა—ცოტა ფიტრის შემდეგ დაიწყო გოჯასპირმა—ნაგობაზელზე როდის გქონდა შენ მამული?

— რა ვიცი, მგონი ბაბუასეული უნდა მქონდეს... რა შენადღებდა, ჩამწეროს ტყვილა? გარბამ მინც დიდი არაა, ორ ქტევას ერთი შური ძლივს მოუწყვეს!

— კაი ხალაშპირ, კაი!—დაიმედა გოჯასპირმა და მოუბრუნდა ხასიკელს, რომელიც შორი-ახლოს გახეთით ხელში ქებაზედ ჩამოჰქდარიყო, ერთი თვალი გოჯასპირს ჰქონდა, მეორე წყლისკენ: დრო გამოშვებით დაიღუნებოდა და წყლის ზედაფულზედ კენჭებს გაასრიალებდა.

— ეუბრე, ბუბრე, გაესკი ბაქენ. ყურცულოთ! შეხედე ღმერთს, ერთი გზაა უკიდურ ივანეს!

ხოსიკელმა გერ ყური არ ათხოვა, ბოლოს, როგორც იყო, წამოდგა ფეხზე და ხმა დაბლა, უხალისოთ, გამკვლეა ივანეს.

— უკიდურ მაგრა, ყაზახო!—გაიმეორა გულმოსულმა გოჯასპირმა.

— დაესენ გოჯასპირ, ტყვილა რიგა ეხეწებო, მა ყოვლად წამხდარ და ყოვლად წარყენილ ბაღანს! რაგა გეკადრება მაგი!—ურჩია ხმა დაბლა ხალაშპირმა და თან დაუმატა:—სულ გადაგვიწყვლით ივანესას... დღერთი თუ წაშვამ, მაი ეხლა დასტურ პოლიტიკის ურგია ნიკალს! აი გახედე, ა!—ოხუნჯობდა ხალაშპირ და თანაც ვითომ ჯაგრი მოსივლიდა.

— ხალაშპირ, ღმერთი თუ გწამს, შემეტყობი, რაა მაი პოლიტიკა, თუ რაილა ზღაღდათი? ოხუნჯოთს სულ ყურები გამომიქედეს—პოლიტიკა და პოლიტიკაო. მეკი, ჩერჩეტს, არ მესმის, რაა ე პოლიტიკა. ბევრი გზაა დაგვიპრ მეკითხა ვისმსდებ, მარა არ გამასხმად! რას იქ, ბატონო, გადამეყოლია მთელით სულმა და მაია!

— პოლიტიკა, გოჯასპირ...—დაიწყო ახსნა ხალაშპირმა, თან წულენის წვეგრზედ აიწიდა-დაიწია, თავლები წაიღ-წამოიღო, ტურქენ ერთი სხვანაირად შენადირა და რვეოლოტი შემოისწორა:—პოლიტიკა, გოჯასპირ...—გაიმეორა ღიმილით, ასო „ნ“ ხაზი გაუსვია დაცინვის კილოთი და ცოტას შესდგა:—პოლიტიკა ისაა, გოჯასპირ...—განაგრძო სწირბოზულად და წარბები აიჭიმა:—რომ ახლა... ვოქეა...—მაგრამ უკბლდ შესდგა და ძალდატანებით შესცინა გოჯასპირს:—დასტურ, მე-ზუმრება, გოჯასპირ, მამა არ წამიწყვდებო, თვარემ რიგა და-გქირდა?

— არ ეუბნებო, ხალაშპირ, ღმერთსა გფიცავ, მიზხარ ჰო, ჩემო ხალაშპირ, ერთი სხვა!—ტყვეწვობა გოჯასპირმა.

— ასე მსწრად არ ითქმის, გოჯასპირ, მაინა კი ხანია საჭირო... არათ გინდა? სულში მინც არ გამოვადგება მის დღეში!—ვითომ ოხუნჯობდა ხალაშპირი, საკმით კი სიტყვას ბანზედ ისროდა.

ხალაშპირის მეტად გაუქირდა „პოლიტიკის“ ახსნა. არ იცოდა, როგორ გამოსულიყო ამ არა სასიამოვნო მდგომარეობიდან. იცოდა, რომ გოჯასპირ ადვილად არ მოესწებოდა, რომ

ძნელი იყო მისი მოკატყება; მისი შევირცხლი გონება ათას-ნაირად იდგენდა სიტყვა „პოლიტიკას“ და ათასნაირადვე შლიდა. საჭირო იყო ერთი სიტყვის წამოთქმა, რომ მიეღო მოსაზრება უკბლდ გამჭარალოყო, სიტყვები გაკარგებოდა, ენიდნდ უსუსტებოდა და აპირებდა ეთვლებს აქეთ-იქით აცუცებდა, თითქო სიტყვები რიყზედ დაშვანტვია და ეძებს ასაქრებდაო. ერთის სიტყვით, ხალაშპირ ერთ აუტანელ წვალებში იყო, როდესაც ხოსიკელმა უშველენელი შეგვლია:

— დღირიო ივანეკი, ნავი დილუბა!—წამოხტა ფეხზედ და დაეშო ქვეით.

გოჯასპირ და ხალაშპირ ისე გართულიყვნენ ბასში, რომ ვერ შენიშნეს, როცა შენადგება შემოადგენ წყალში ნავი. მიატნეს თუ არა შუა წელს, თოკით გაბარბულმა ჰოკმა უშტყუნა ივანესა და შუაზედ გაიწილა. გობარბულმა ივანეკი მიგდო დაზიანებული ჰოკი ნავში, უხლდ წამოვარდა ნიკალს სალი ჰოკი, თან რაღაც დარჩებდა მისცა და წყალში ღონიერად მოიწარა და მოუსვია. ძალიან გასაჭირი იყო ნავის დამგრება. მღირისი აქაფებულყო ზეობები ღონიერად ეჯახებოდა ნავს აქეთ იქიდან, ათასნაირად არხვედა და სისწრაფით მიატნებდა.

— ზერელე, ივანეკი ზერელე!—გაჰკიოდა ხოსიკელი, რიყე-რიყ რეზინის ბურიივით მიტრიადა და ხელებს ზეით-ზეით იქნევდა. გოჯასპირი და ხალაშპირ შიშის ზარს ატანა და სულ განაზოხნო, გულის ფანქვლით აყოლებდნენ თვალს მოძრაობას.

— ღმერთსა მადლი, გადარჩნენ, გადარჩნენ!—წამოიძახა ორივემ და თავისუფლად ამოისუნთქეს, როცა ნავი მშვიდობიანად გამოვიდა ნაპირზედ, თითქმის ნახევარ ვერსის მძიოდ ზედა.

რამდენსამე წუთზედ ხოსიკელი, მხარზედ თოკით, ნაპირ-ნაპირ მოდიოდა და, რაც ძალა და ღონე ჰქონდა, ქმნით და ვაგბით ნავს წინ მოეწყოდა. მაგრამ მალე იღუნებოდა და სულის მოსაბრუნებლად მალ-მალ შესდგებოდა ხოლმე. შეიცვანებდა თუ არა, ზარით და ქექა-ქუხილით ისევ შეუდგებოდა საშეს:

— აბა, ჰე! მოუსვია, ივანეკი! ზერელე, ზერელე! აბა, ერთი! ეხლა დაქვერელე! ქვერელე! ივანეკი! ნიკალსა, ნიკალს, ქეჩისა არ წაელოტო! ჩემსა, ნიკალს! შენქენ ნიკალს! აბა, მასეთ, მასეთ! მომეც, ივანეკი, ჰე!..

შენადგებას, რასაკვირველია, გულში ეცინებოდა, ხანდისხან ცოტა ჯაგრი მოდიოდა, მაგრამ არას ეუბნებოდნენ, რადგან გულის აყოლებდნენ მასთან გოჯასპირზედ ლაშარკით. ივანეკი ნავზედ იდგა და ჰოკით ნავს ეხილდებოდა. ნიკალს, ერთიან გაწყულელი, ნავს გვერდით მოსდევდა, რომ ნავი ქვი-შისთვის იოქლინა.

— მაშე ძალუნად მიიჩვის, ჰა, ეუბრე, გოჯასპირ? რაიო მერე, ციმიზის მიქალის თუ რასა?—ღიმილით ჰკითხავდა ივანეკი, თან ჰოკს ღონიერად წყალში აბჯენდა და ნავს ზეით-ზეით ხელოვნურად მოაკურებდა.

— ციმიზი რაა, უარეს ჩივის: ჩამოვხანძრებო, ტყავს ავალდებობი და უფრო უარესზედ-უარეს დავმართაო!

— არ სთქვა, ეუბრე, ცუცხლს მივეცე და გადავწვამო?—ჩაეჩია ნიკალს და თან ხეწვით ნავს ღონიერად მიავსა.

— ვაი ჩემდა, ვაი ჩემდა!—სიოდა ხუმრობით ივანეკი და თან ნავს საჭიროდ მიატნებდა.

ნავი მალე გაჩერდა ბინაზე. ივანეკი გადმოხტა მარდლ ნივლიან და მოჰყვა თოკის პალოზე მიმავლებს.

— დასტურ, ყოჩაღ, ჩემი ივანა, ყოჩაღ!—აქებდა გოჯასპირ. —დღეს რომ შენ საქმე ქენი არ ზევა წყალში, მაის გვარს კიკი დაზებრდი და არ მოქსრებებო მის დღეში! სადა სა-მართაოთ, თორემ კი გერგებდა ერთი დიდი ყეთილო მწნელი, ჩემო ივანე! ნავი რომ უკბლდ მოპროწიოდა და ყირახ და-ეკიდა იმ მორგეში, ა!—მოუბრუნდა მერე ხალაშპირის და ხელი გაუშვია ქვევით. მორგეისკენ, სადაც ნავს არც-კი გაეგვლო:—ვიფიქრე, ქე დიღელუა კაილო ჰოკი თქმა! ექ აქანე სული ვამ-

ვარდა და მადენი კი, აი დედა ღმერთო!—აქ ტაში ტაშს შემოჰკრა და თავი გაიქნ-გამოიქნია:—რომ მოზიდეს და მოზიდეს ნაფი, მისთანა ჩემ თვალს არა უნახავს-რა!—ფრთის სიტყვით გოჯასპირმა აი ირკოდა, როგორ შეეცა მენავეები.

ხალაშპრე ყურს უდებდა გოჯასპირს, თანხმობის ნიშნად თავს უქნევდა და შიგა-და-შიგ თითონაც უშაბებდა: „კიი და-გემართოს, კიი სამაგალითო და სასიქადლო ვაეკაცობა გამოიჩინა დღეს ივანიკამ!“

ნახევარ საათს არ გაუვლია, რომ ჩენი ნაცნობები ნაფში ისხდნენ და ივანიკას ელოდებოდნენ, „რომელიც ბინაზე აბოლ ჰქონდა არჩევდა. ნავიდგან საშინელ, გულ შესაზარ სურათს წარმოადგენდა სულს თავის აზიერებულ ტალღებით. ხოციკლას თვალები აუჭრელდა და გულის გასამაგრებლად შემოსძახა:

ინდი-ბინდი, გადმოფრინდი,
გადმოფრინდი, გადმოზრწინდი!
ოო, დელო, ვაღილა, ნაი...
დელო, ვაღილა...

შეურთო ბანი ხალაშპირი.

— ნიკალო, ნიკალო! უთხარ მოძახილა!—არა ნაკლებ შიშისგან მოგვირღო ღიმილით ეხვეწებოდა გოჯასპირ ნიკალს და ცალითბ აკრფილი იცუქებოდა ნაფში.

შეწყობილმა ხმებმა მალე იჭექეს მწყობრად და მკვირცხლად გაგოგმანდნენ სუფსის აქაფებულ გულზე, ფართოთ გაიშალნენ ველის მკერდზე და ტბილად ჩაეკრნენ ტყის მყუდროებას.

მალე ივანიკა ჰკოთი ხელში შეტბა ნაფზე და ზეით ნაპირ-ნაპირ გასწია ნაფი.

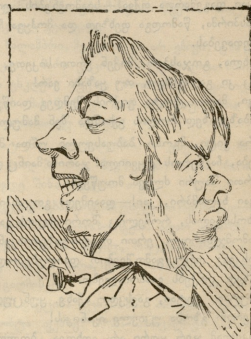
— მაი არაფერი, ბატონო!—დაიწყა ივანიკამ:—თქვენ უნდა გუშინ გეტყუებოდა, ზღვასავით რომ მოჰქუხდა სულსა და

მოჰქონდა არე-მარე! გვევლით შუაზე თუ არა და, გვეხედოთ, ერთ უშველზელ ხეს ქე მოაგორებს და მოაღრილებს! რომ დაგვეჯახა ერთაშაი...—აქ შესწყვიტა ივანიკამ და შეუცვრა ნიკალს:

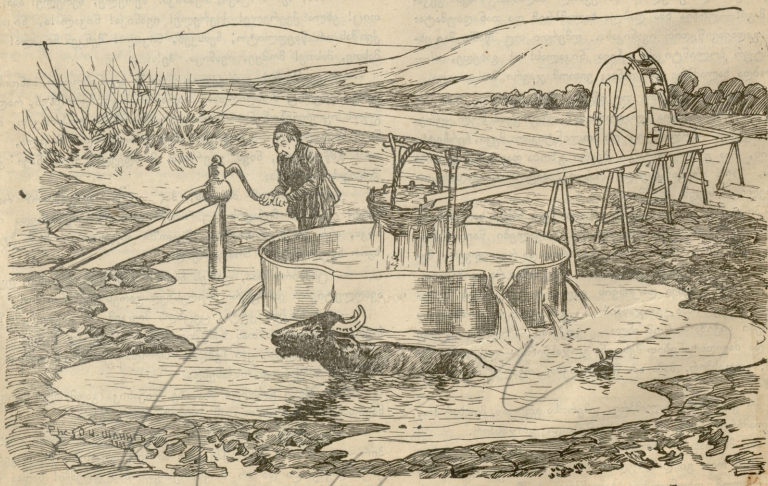
— ნიკალო, აბა ზერელე, ზერელე!..

მალე მზავრები სუფსის მეორე ნაპირზე იდგნენ და ეშვილობებოდნენ ივანიკას.

გ. მაქსიმად

ორპირი „გუბეგის“ უსასულო საზოგადოება;
მარცხენა პირი ქაღაქის გამეგობაში სხდომის შემდეგ; მარჯვენა პირი—გამეგობის სხდომაზე.

რად არის ტუფისის მიღებაში ცოტა და მღვრიე წყალი.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბადარი